

Slovenski dom

Štev. 189

V Ljubljani, v torek, 19. avgusta 1941-XIX

Leto VI

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Nadaljevanje bojev v južni Ukrajini

Silovite bitke na osrednjem bojišču — Četrta nemška ofenziva se še ni pričela

Hitlerjev glavni stan, 19. avgusta. s. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj izdalo naslednje uradno vojno poročilo:

V južni Ukrajini se je nadaljevalo preganjanje premaganega in delno begu podobno se umikajočega sovražnika proti spodnjemu Dnjepru. Tudi po ostalih delih vzhodnega bojišča so nastopi prinesli bistvene uspehe.

Budimpešta, 19. avg. s. Madžarsko vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno poročilo:

Naše čete, ki nastopajo z nemškimi in zavezniškimi oddelki, so zadnje dni napredovale od 150 do 200 km po vzhodnem bregu reke Bug ter se z velikim uspehom udeleževale bojev okoli Ni-

kolajeva. Naše motorizirane enote so zadale hude izgube sovražniku, ki je bil številnejši in ki se je zagrizeno branil. Naši motorizirani oddelki so s sodelovanjem konjeniških enot ubranili nekaj poskusov, da bi si nasprotnik odprl pot iz obkolitve za umik. Znatna količina vojnih potrebščin vseh vrst je padla v madžarske roke, zajetih je bilo na tisoče ujetnikov.

Helsinki, 19. avgusta. s. Uradno poročajo: Akcija finskih čet napreduje in močno zmanjšuje obseg dveh sovjetskih žepov na ozemlju, obkoljenem po finskih četah vzhodno od Ladoškega jezera ter jugovzhodno od Sortavale. V teh predelih smo zasedli nova številna naseljena sredi-

šča. Od teh so nekatera velike vojaške važnosti, kakor na primer Kurtijoki. Sovjeti skušajo nasprotovati neusmiljenemu finskemu pritisku na oba žepa s tem, da izvajajo nekoristne in obupne izpade, ki jim prinašajo zelo velike ter zelo krvave žrtve.

Berlin, 19. avg. s. Predvčeršnjim je nemško letalstvo izvedlo obsežen napad na Odso, kjer je zbranih nešteto sovjetskih vojnih in prevoznih ladij, s katerimi bodo Sovjeti najbrž skušali rešiti vsaj del posadke, obkoljene v tem pristanišču. Šest prevoznih ladij s skupaj 15.000 tonami, en rušilec in ena križarka so bile zadete v sredo in so ostale docela negibne.

Berlin, 19. avg. s. Srditi boji se razvijajo zdaj, kakor javlja nemški poročevalski urad, na osrednjem delu ruskega bojišča. Sovjeti skušajo z obupnimi protinapadi zadržati vedno močnejši pritisk nemških čet, toda njihovi poskusi so seveda prazni in izgube velike v ljudeh ter v vojnih potrebščinah.

Iz namenov, ki jih je lahko ugotoviti, skušata sovjetska in angleška propaganda dopovedati, da so na raznih delih ruskega bojišča Nemci začeli novo veliko ofenzivo, četrto po številu. V pristojnih nemških krogih pripominjajo, da so se danje bitke le nadaljevanje operacij, ki se razvijajo že nekaj časa. Res je, da tudi novi razvoj omenjenih operacij opravičuje ugodno najboljša pričakovanja. To velja ne le za južno Ukrajino, temveč tudi za predel okoli Leningrada, kjer se nastopi razvijajo zmagovito, seveda ne da bi bilo zaradi tega treba govoriti o začetku nove ofenzive.

Nemški poročevalski urad javlja, da je bilo 17. avgusta zbitih 58 sovjetskih letal, 5 nemških pa se ni vrnilo v oporišča.

Isti vir poroča, da je divizija nemške pehote 17. avgusta pri Nikolajevu dobila v klešče ostanke štirih ruskih divizij in jih do kraja uničila.

Od 15. do 18. avgusta so nemške oklepne edince obkoljevale sovjetske edince, ki se umikajo jugovzhodno od Smolenska. Med to bitko, ki je trajala tri dni, so Nemci uničili ali ujeli 700 težkih sovjetskih oklepnih voz ter zajeli nad 10.000 vojakov. S tem sta bili uničeni, kakor pravi DNB, dve sovjetski diviziji. V ponovnih napadih so Nemci prodrli do bokov nasprotnih oddelkov ter jih uničevali z neusmiljenimi akcijami. V neki vasi so Nemci mogli zajeti 50 sovjetskih voz. Potem so uničili oddelke, ki so ga vlekli konji, in bataljon sovjetske pehote. Tudi v številnih osamljenih akcijah so Sovjeti imeli hude izgube.

Angleške grožnje glede francoske Somalije

Rim, 19. avg. s. Agencija »Le colonie« poroča, da so Angleži ojačili blokado nad obrežjem francoske Somalije, zlasti nad pristaniščem Džibuti. Tamošnji francoski guverner se namreč ni maral pridružiti de Gaulleovemu gibanju. Zaloge živeža, zdravil in drugih potrebščin za civilno prebivalstvo se naglo izčrpavajo. Sodijo, da bodo zadoštevale kvečjemu do septembra. Angleške oblasti so pred kratkim sporočile guvernerju, da bo on osebno odgovarjal za vsako sabotažo in škodo v pristanišču ter na železnici, ki drži proti Addis Abebi.

L'Alto Commissario tra la popolazione di Bela Krajina

Lubiana, 19. avg. s. L'Alto Commissario dela Provincia di Lubiana ha effettuato ieri assieme al Vice Comandante della GIL Dott. Sellani un'altra presa di contatto con la popolazione slovena visitando la parte meridionale della nuova Provincia. Ovunque per la visita i villaggi erano pavesati di bandiere ed archi con inscripciones inneggianti al Re Imperatore, al Duce e all'Italia. Tra le fervide acclamazioni della folla raccolta intorno al Podestà e al Parroco l'Alto Commissario è arrivato a Semie. Subito dopo si è svolta la cerimonia dell'inaugurazione di un piccolo porta-bandiera

dedicata a ricordo dell'entrata delle truppe italiane in questo paese. Ricambiando il saluto rivolto dal Podestà e dal Parroco l'Eccellenza Grazioli ha risposto esaltando la missione dell'Italia in queste terre che sarà di lealtà e di fermezza. Il grido di evviva e fervide acclamazioni hanno salutato le parole dell'Alto Commissario. L'Alto Commissario ha proseguito per Cernomelj sede di distretto caldamente salutato anche qui da omaggi floreali e da vivissime acclamazioni della folla. Dopo aver passato in rivista un reparto di fanteria l'Alto commissario ha assistito alla cerimonia dell'alza bandiera poichè anche la popolazione di Cernomelj ha dedicato un pilo porta-bandiera a ricordo dell'entrata delle truppe italiane. L'Alto Commissario ha risposto al saluto del Sindaco e del Parroco confermando la sua volontà di governare con l'assoluta giustizia e assicurare a tutte le popolazioni la tranquillità di vita. L'Eccellenza Grazioli ha consegnato al Comandante del Reggimento di fanteria entrato per primo a Cernomelj un ricordo in segno di riconoscenza e di omaggio all'Esercito. Successivamente l'Alto Commissario ha visitato le miniere di carbone presso Cernomelj interessandosi delle condizioni dei lavoratori e della produzione. Proseguendo il suo viaggio l'Eccellenza Grazioli ha visitato Dragatuss e Vinica. Ovunque le popolazioni raccolte attorno ai Sindaci ed ai Parroci hanno espresso con vivo entusiasmo il benvenuto al Capo della nuova Provincia italiana.

Na Tihem morju bo hitro prišlo do vojne, če bosta Roosevelt in Churchill skušala načelno, izražena v skupni spomenici, razširiti tudi na Azijo, sodijo ameriški listi.

Japonski listi priobčujejo nove opomine na naslov Sovjetske Rusije, to pa spričo novice, da so Anglija, Amerika in Rusija sklenile pogodbo glede razdelitve surovin na svetu. Po sodbi japonskega tiska si Rusija s takimi sporazumi sama koplje grob.

Nemški tisk smatra zadnje operacije v Ukrajini kot načrten korak pri nadaljevanju vojne, ki jo evropske vojske nadaljujejo za vojaško uničenje Sovjetske Rusije. To ni samo krajevni uspeh, temveč tudi važna strategična pridobitev.

Il vicecomandante

generale della G. I. L. a Lubiana

Lubiana, 19. ag. È giunto a Lubiana reduce da Zagabria dove si era recato a capo della missione della Gil il Dott. Sellani Vice Comandante generale della GIL. Ad Attendere il Gerarca con la missione al completo orano alla stazione l'alto commissario, il vice comandante dei centri di assistenza il vice comandante delle organizzazioni giovanili e le autorità locali. Il Dott. Sellani si è recato subito al Palazzo del Governo dove ha avuto luogo una riunione durante la quale sono stati esaminati i problemi delle organizzazioni del Partito. Dopo la riunione il Gerarca ha visitato la Casa del Fascio dove gli è stata illustrata l'opera svolta fino ad ora e il Dopolavoro delle FF AA.

Vesti 19. avgusta

Kanada je začela delati po ameriškem in angleškem vzgledu ter zasedla dva francoska otoka v ustju reke Sv. Lovrenca, češ da sta potrebna za njeno obrambo.

Amerika in Islandija sta sklenili sporazum o razširitvi in izpopolnitvi islamskih pristanišč po ameriških vojnih načrtih.

Predsednik Združenih držav je storil novo vojno dejanje s tem, da je podpisal zakon, s katerim se vojaška služba v Ameriki podaljšuje od 18 mesecev na dve leti in pol. Hkratu so se začeli doslej največji manevri ameriške vojske v zgodovini.

Angleške zaloge letalskih bomb so docela izčrpane, zato so bombe, ki jih sedaj mečejo Angleži na nemška mesta v resnici le pomorski topredi, pišejo nemški listi spričo zadnjih angleških letalskih napadov na Nemčijo.

Za novega načelnika bolgarskega štaba je bil postavljen general Lukaš, ki je služil v balkanski vojni kot desetnik, v svetovni vojni pa je napredoval do poveljnika stotnije.

List »New York Journal American« piše, da je knez Feliks Habsburški takoj po sestanku med Rooseveltom in Churchillom odletel v London, kjer bo skušal angleške državnike pridobiti za to, da bi pri svojih načrtih glede razdeljevanja Evrope upoštevali obnovitev habsburške monarhije v približno starem obsegu.

Sovjetska letala so včeraj podnevi napadla mesto Komarno na madžarskem delu Slovaške, protiletalska obramba pa jih je brz pregnala.

Galicijski se zdaj vrača v veliki nemški državni sestav in obema zahodne omike, kamor je spadala nad dve stoletji, piše nemški državni tajnik za Poljsko Büchler v »Krakauer Zeitung«.

V Cataniji so včeraj ob ogromni udeležbi ljudstva ter navzočnosti vseh oblasti pokopali 18 žrtev zadnjega angleškega letalskega napada.

Splitski prefekt je predvčeršnjim prvič uradno obiskal otok Vis, kjer so mu bile prirejene velike manifestacije vsega prebivalstva.

Ameriško odposlanstvo za pogajanja med Sovjeti, Anglijo in Združenimi državami bo, kakor poroča DNB, najbrž vodil sam podpredsednik republike Wallace.

Nemško vrhovno poveljstvo uradno zanika sovjetsko poročilo, da bi bil poveljnik nemških planincev pri Murmansku, general Dietl — padel.

Ker so bili pri posvetih med Churchillom in Rooseveltom navzoči tudi vojaški in pomorski strokovnjaki je jasno, da je šlo za vojaško in pomorsko sodelovanje med obema državama, je govoril ameriški opozicijski senator Landon včeraj v zbornici.

Japonski notranji minister je izdal poseben ukrep, ki ostro omejuje bivanje in gibanje tujcev na japonskem ter ojačuje nadzorstvo nad njimi.

Japonski mornariški minister je bil včeraj sprejet pri vladarju in imel z njim dolga posveta.

Angleški letalski napadi

Berlin, 18. avgusta. AS. Na dobro informirano mestu izjavljajo, da je žalostno propadla velika letalska ofenziva Angležev, ki je bila začeta tako na hitro. Močna protiletalska obramba in energična delavnost nemških lovskih letal sta vzeli vsako upanje, da bi kot so mislili angleški krogi olajšali pritisk nemških zračnih sil na vzhodni fronti. Vendar poskušajo letala še nadalje letati nad zasedena ozemlja in nad periferna ozemlja Nemčije. Britanske zračne formacije so povsod razpršene in odbite z velikimi izgubami zanje. Nemški bombardirji pa bombardirajo angleški otok v najoddaljenejših krajih. To dokazuje premoč nemškega letalstva v ključ obsežnim akcijam, s katerimi je zaposlena sedaj na vzhodu Poleg težkih izgub, s katerimi morajo Angleži plačati svoje napadalne poskuse, mora angleška vlada zabeležiti nad 500 mrtvih med civilnim prebivalstvom v teku samega meseca julija. Na drugi strani teroristični napadi na stanovanjske dele raznih nemških mest niso povzročili niti najmanjše vojaške škode, ali pa gospodarske škode, pomembne za vojno. V mesecu juliju je bilo izgubljenih v Nemčiji zaradi teh napadov 298 človeških življenj. Tudi primerjava teh števil dokazuje superiornost nemškega letalstva.

Berlin, 18. avgusta. AS. »Völkischer Beobachter« piše o letalski vojni nad Kanalom ter na vzhodu. Podčrtuje posebej vest, da je samo od 22. junija do 31. julija nemško protiletalsko topništvo uničilo 1026 angleških in sovjetskih letal, kar dokazuje tehnično popolnost sredstev in vrline vojaštva.

Il Bollettino No 440:

Nuovi successi dell'aviazione sul fronte africano

Il Quartiere Generale delle forze armate comunica:

Nell'Africa settentrionale l'aviazione dell'Asse ha conseguito altri successi. Apparecchi germanici hanno nuovamente attaccato i depositi e le opere portuali di Tobruk, provocando incendi; una nave da mille ton. precedentemente colpita risulta affondata.

Aerei italiani hanno efficacemente bombardato gli impianti di Marsa Matruh ed hanno affondato nelle acque fra questa località e Sidi Barrani un mercantile, scortato da unità da guerra. Durante l'incursione su Bardia, citata nel bollettino di ieri, due aerei nemici, costretti ad atterrare, sono stati catturati intatti con i rispettivi equipaggi da reparti tedeschi.

Vojno poročilo št. 440:

Novi letalski uspehi na afriškem bojišču

Glavni stan Italijanskih Vojnih Sil poroča:

Severna Afrika: Letalstvo Osi je doseglo nove uspehe. Nemška letala so nanovo napadla skladišča in pristaniške naprave Tobruka ter povzročila požare. Neka ladja s 1000 tonami, ki je bila najprej zadeta, se je sedaj dokončno potopila. Italijanska letala so uspešno bombardirala naprave v Marsa Matruhu in so potopila v vodah med tem krajem in Sidi Baranijem trgovsko ladjo, katero je spremljala vojna ladja.

Za časa napada na Bardia, o katerem govori včerajšnje vojno poročilo, sta bili dve sovražni letali prisiljeni spustiti se na tla in sta bili zajeti nepoškodovani s posadkami po nemških oddelkih.

Britanska letala so izvedla napade na Bengazi in proti srednjemu letališču, kjer jih je protiletalska obramba obstreljevala in zbila eno sovražno letalo.

Vzhodna Afrika: Sovražnik je obnovil letalske napade na mesto Gondar in na prednje postojanke tega sektorja. Sovražni elementi, ki so se poskušali približati središčem Uolkelfitu in Culquabertu, so bili razpršeni z izgubami.

V srednjem Sredozemlju je bilo naše ogledniško letalo napadeno po petih »Spittfireih«. V boju, ki je sledil, je našemu letalu, čeprav je bilo poškodovano ter je imelo ranjene med posadko, uspelo zbiti eno nasprotnikovo letalo in se vrniti v bazo.

Angleške priprave za napad na Perzijo

Berlin, 19. avg. s. Anglija in Sovjetska Rusija vedno brezobzirneje pritiskata na perzijsko vladod, ki pa se upira z moškim ponosom in zadržuje, da hoče ohraniti in braniti neodvisnost in nevtralnost svoje države. Navzile odločnim zankovanjem, vzdržujejo Angleži in Sovjeti trditve, da je v Perziji nemška peta kolona, ki pomeni nevarnost ne samo za Perzijo, temveč tudi za življenjske koristi Anglije in Sovjetske Rusije. Namen tega nastopanja je jasen, toda Angleži in Sovjeti so tu naleleli na trdo kožo, zakaj Perzija je danes v položaju, ki je zelo različen od tistega v zadnji svetovni vojni. Ima na razpolago primerna sredstva za obrambo lastne nevtralnosti, po drugi strani pa v perzijski prestolnici dobro vedo, od katere strani bi mogla prihajati resna nevarnost.

Washington, 19. avg. s. V ameriških političnih krogih so prepričani, da namerava Anglija udariti na Perzijo. To prepričanje temelji na dejstvu, da sta Anglija in Sovjetska Rusija storili nov korak pri perzijski vladi ter jo poslednjič opozorili, »naj odstrani nemško nevarnost«, nevarnost, ki je seveda ni. V zvezi s tem pripomi-

najo, da pripravlja Anglija nov napad, ki je docela v nasprotju s točkami sporazuma med Rooseveltom in Churchillom, zlasti s tisto, ki pravi, da Anglija in Združene države ne težijo po nikakršnem ozemeljskem povečanju.

Francija ter njeno poslanstvo v novi Evropi

Vichy, 19. avgusta. s. Pod naslovom »Francija in njeno poslanstvo« razpravlja list »Temps« še enkrat o zunanje-političnem delu nedavnega govora, ki ga je imel državni poglavar maršal Petain. List pravi, da nove Evrope ni mogoče postaviti brez Francije, kakor si tudi ni mogoče misliti, da bi Francija mogla živeti brez svojih zgodovinskih zvez s pokrajini izven evropskega prostora. O nemško-francoskem sodelovanju pravi »Temps«, da so stvari same take, da je za izvedbo tega sodelovanja treba dolgega časa in da ga bodo spremljale težave, ker je treba premagati hudo dediščino celega stoletja nezaupanja. To je potrebno, če stremimo za tako ureditvijo Evrope, ki bo prinesla splošno zadovoljstvo. Brez tega ni mogoč trajen mir v Evropi.

Glede vloge Francije v razmerju do Amerike, sodi list, da sta obe državi zaradi svojih vzrokov določeni za medsebojno razumevanje. Pri potrebnem razumevanju ne more med njima biti nobenih nesporazumljenj. Položaj obeh držav je tak, da se morata trajno zanimati za sodbene stvarnosti in izvajati jasno in razumno politiko. Toda v Ameriki se morajo zavedati, da je Francija kot velesila v novi, s samo seboj zadovoljni Evropi, kakor nalašč primerna, da tvori naravno zvezo med evropsko in ameriško celino.

Preprečen poskus angleškega izkrcanja na francoski obali

Berlin, 19. avg. s. »Deutsche Allgemeine Zeitung« prinaša snoči poročilo, da je prednočnim spodletel poskus Angležev, da bi se izkrcali na Rokavski obali z dveh ogledniških ladij. Angleži so se okoristili s temo in viharjem in ladij sta se zaradi tega mogli približati na 50 m francoski obali. Neka nemška patrila pa ju je o pravem času opazila in začela streljati na ladje. Ladji sta odgovarjali, potem pa je streljanje prenehalo in ni bilo mogoče ugotoviti, ali sta bili potopljeni ali sta se mogli rešiti v temo.

Neresnične vesti o zaupnih nemških odposlancih v Turčiji

Berlin, 19. avg. s. Iz pristojnega vira označuje kot docela izmišljeno novico, da bi bil eden najtesnejših sodelavcev nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa dopotoval v Ankaro s posebnim, zaupnim nalogo.

Hrvaška in Madžarska sta včeraj stopili v redne diplomatske in politične zveze. V Budimpešti je dopotoval prvi hrvaški poslanik dr. Ivo Gaj.

Še živahne kupčije z zemljišči in hišami

Ljubljana, 19. avgusta.

Zemljiška knjiga — izvrsten barometer o gospodarskem stanju Ljubljane in okolice — je letos po splošnih podatkih do začetka avgusta v 7 mesecih zaznamovala do 870 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost okoli 70.152.900.—. Bile so zaznamovane tudi milijonske kupčije, ko so bile stavbene parcele prodane po 1000 do 2000 kvadrat, meter. V prvi polovici avgusta je zemljiška knjiga drugače zaznamovala 32 kupnih pogodb za vrednost 4.411.564.—. Te kupne pogodbe so še starejšega datuma in zato je kupnina zaznamovana še v dinarjih, drugače je bilo avgusta zaznamovanih 10 kupnih pogodb, ko je bila kupnina v celotnem znesku 226.160.— navedena v lihar. Skupno je bilo letos do 15. avgusta že zaznamovanih nad 900 kupnih pogodb za vrednost 74 mil. 564.524.—. V liharu pa je bilo julija in avgusta skupaj 32 kupnih pogodb za vrednost v znesku 917.760 lir.

Ti statistični podatki prav nazorno kažejo, kako živahno je bilo trgovanje z različnimi, v mestu in okolici ležečimi nepremičninami. Pred leti in leti niso bili doseženi taki podatki, niti ne celo v 2 letih. Tako n. pr. je bilo 1. 1934 zaznamovanih celo leto 466 kupnih pogodb za vrednost 25.771.250.—. Lanj pa je bilo v 7 mesecih zaznamovanih 678 kupnih pogodb za vrednost 55.707.660. V zadnjem času pa so bile med drugimi vključene naslednje poslastice spremembe:

Pipan Rozalija, posetnica, Ljubljana VII, Drenikova ulica št. 6, je prodala Marvino Antonu, vpokojenemu višjemu stražniku, Ljubljana, Jesenkova ulica št. 10, parcelo št. 192-3 k. o. Spodnja Šiška v izmeri 257 m² in št. 191-20 iste k. o. v izmeri 259 m² za 11.400 lir.

Pečnik Ivan, posestnik v Stožicah št. 29, je prodal Franu Iskri, na Viču št. 16a, nepremičnino

vloz. št. 254 k. o. Slape (hiša št. 22 z gospodarskim poslopjem) za 58.026 lir.

Vajt Kati, zasebnica, Ljubljana, Zidovska ulica št. 3, je prodala Adolfo Pečarju, posestniku, Ljubljana-Moste, Zaloška cesta št. 18, parcelo št. 179-131 k. o. Udat na Kodeljevem v izmeri 687 m² za 13.400 lir.

Splošno je opazovati, da je sedaj v avgustu nastal delni zastoj kupčij na nepremičninskem trgu. Zanimanje za zemljišča je deloma ponehalo, na prodaj pa je še vedno več sto parcel in hiš v skupni vrednosti do 5 milijonov.

Zborovanje narodnih železničarjev v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 18. avgusta.

Novo nastale prilike in organizacija dela so dale povod, da je ena izmed najstarejših organizacij državnih uslužbencev smatrala za potrebno, da skliče redni občni zbor, na katerem naj določi smernice za delo v bodočnosti ter poda poročilo o delu v preteklosti.

V nedeljo, dne 17. t. m. so se zbrali delegati in številno članstvo slovenskih železničarjev v glasbeni dvorani kina »Sloga«.

Občnemu zboru je kot zastopnik politične oblasti pristopoval g. komisar Kvesture Fredri. Točno ob napov. uri je g. Ogrin kot I. podpreds. začel občni zbor, pojasnil razloge, ki so dovedli organizacijo do tega sklepa, pozdravil g. kvestorja ter zastopnika g. direktorja načelnika prometnega oddelka Podbregarja, in ugotovil, da je to prvi redni občni zbor Združenja v novi ljubljanski pokrajini.

Izbrpno poročilo o delovanju organizacije je podal g. Andoljšek kot tajnik. Iz poročila se vidi, da je organizacija posvečala vse svoje sile gmotnemu izboljšanju položaja železničarskega stanu. Kljub vsem prizadevanjem in naporom je ostalo še vedno kup nerešenih vprašanj. Do zloma Jugoslavije je število članstva narasčalo. Tudi v novo nastalih prilikah šteje organizacija narodnih železničarjev 10 podružnic ter 133 članov.

Po poročilih glavnih funkcionarjev, je spregovoril v imenu g. direktorja inž. Kavčiča ter v svojem lastnem imenu načelnik prometnega oddelka Podbregar ter želez organizaciji tudi v novo nastalih prilikah enake živovitosti, borbenosti in uspehov za dobro slovenskega železničarja in naroda.

Po končanih poročilih glavnih funkcionarjev upravnega odbora je predlagal predsednik nadzornega odbora razrešnico staremu odboru.

Pri volitvah, ki so sledile poročilom, je bil izvoljen novi odbor z g. Sovretom Francem kot predsednikom ter Ogrinom in Koprivcem kot I. in II. podpredsednikom na čelu, za I. tajnika je bil izvoljen g. Andoljšek Janez, za II. tajnika pa g. Repina. Za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen g. Kompare Alojzij, ostali odbor pa sestavljajo člani iz vseh panog železničarske službe.

Pri slučajnostih in predlogih je govoril gosp. Mlakar, ki je želel, da bi se organizacija v bodoče še z večjim zanimanjem posvečala rešitvi perečega vprašanja prejemkov upokojevcem.

G. komisar Kvesture Fredri je obljubil, da bo na merod. mestu sporočil vse težnje in zahteve, nanašajoče se na gmotno zboljšanje železničarskega stanu ter obljubil, da bo Nj. Ekscelencija Visoki Komisar tudi v bodoče kot dosedaj skušal doseči rešitev vseh vprašanj slovenskih železničarjev.

Turjaški trg orjejo

Ljubljana, 19. avgusta.

Okrog Turjaškega trga na cestah povsod pridno delajo. Dolgo Vegovo ulico so že dokončno uredili, prav tako so na novo tlakovali Emonsko cesto od Turjaškega trga pa do Erjavčeve ceste. Zdaj pa so začeli orati s cestnim oračem še Turjaški trg. Do polovice so ga že zorali in ga bodo preuredili, kakor se to spodobi trgu, ki leži skoraj v sredini mesta. Enako kakor vse dozdaj navedene ceste so pričeli z ostrim kamenjem posipati tudi ulice pred glavnim vhodom v veliko vseučiliško knjižnično poslopje. To kamenje bo seveda treba polati s cestnim valjarjem in tako dati cestu trdno podlago. Na to podlago pa bodo šle tlakovali ali kockali. V kratkem času bodo ulice in ceste okrog vseučiliške knjižnice lepo urejene in mnogo pripomogle do lepote mesta.

Podaljšek Šubičeve ulice pred odprtjem

Ljubljana, 19. avgusta.

Mnogi že komaj čakajo, kdaj bo podaljšek Šubičeve ulice odprt, ker morajo zdaj hoditi po ovinkih na policijo ali pa drugim na Bleiweisovo cesto. S podaljšanjem Šubičeve ulice bodo imeli mnogo manj poti kakor dozdaj. Na Šelenburgovi ulici stoji le še čelni zid hiše, v kateri je bila Šinkoveva trgovina s čevlji. Pa še te stene stoji samo do višine izloženih oken, vse drugo je že precej časa podrt. Ostanek hiše, ki se drži poslopja, v katerem je Tigarjeva trgovina, so lepo preuredili. Vso hišo so prebelili in na novo ometali in v steno, ki bo gledala na podaljšek, naredili moderna široka okna. Hišo so tudi na novo prekrili. Na nasprotni strani pa padajo opeke z urušilinske šole. Dozdaj so podrti poslopje za na širino dveh oken, kolikor je predvideval načrt. Na ta način bo Šubičeva ulica v vsej dolžini enako široka.

Na urušilinski strani Šubičeve ulice pa grade prav visoko poslopje v višini sedanje zgradbe urušilinskega samostana. Nova stavba bo dolga okrog 50 m in bo prav okusno zaključevala urušilinsko posestvo. Dozdaj je nova stavba dograjena do drugega nadstropja. Čez mesec dni pa bo že povsem dogotovljena in izročena svojemu namenu. Prav tako bo v najkrajšem času odprta podaljšana ulica, kar bo omogočalo, da bo lahko po nekaj minutah prišel iz središča mesta v zeleni Tivoli.

Razvrstitev izpitov na državni klasični gimnaziji v Ljubljani. Vsi izpiti bodo v II. nadstropju I. moške gimnazije v Vegovi ulici, in sicer: a) **popravni izpiti** v dneh 29. in 30. avgusta po podrobnem razporedu, ki visi v mali veži klasične gimnazije; b) **sprejemni izpiti** bo dne 29. avgusta ob 10 v učilnici VII. a razreda; c) **privatni izpiti** bodo 25. in 26. avgusta vselej od 8 dalje v risalnici; d) **privatni in popravni višji tečajni izpiti** bo dne 27. do 30. avgusta v risalnici. — **O razrednih izpiti**h onih učencev, ki so se vpisali po sklepu šolskega pouka, bodo roki pravočasno naznanjeni v dnevnikih. — Ravnateljstvo.

Ribarnico pridno grade

Kakor smo že zadnjič poročali, so cesto pred Kresijo zaprli za vsak promet in le hodnik so pustili za prehod pešcev. Postavili so leseno ograjo, tako so delavci, ki so zaposleni pri novi ribarnici, nemoteni od ljudi. Najprej so podrti obrežno ograjo, da so mogli pričeti z izkopavanjem zemlje za temelj nove ribarnice, ki bo prišla kot podaljšek novih mesarskih stojnic, ki čakajo le še na zadnja dela. Betonske temelje debele ograje je bilo težko razrušiti, ker so segali precej globoko v zemljo. Priznati je treba, da je bila ograja nadvse trdno grajena, saj je bil beton prepleten z železnimi palicami. Delavci delajo zdaj kolikor morejo hitro, ker mora biti nova ribarnica dograjena istočasno kakor bodo dogotovljene nove mesarske stojnice. Zemlja, kjer bodo postavljeni temelji, bo v enem ali dveh dneh odstranjena in odvožena, potem pa bodo takoj začeli delati temelje. Vreme je ugodno. Ko se bo začelo enkrat deževje, delo ne bo šlo več tako gladko od rok. Če pa bodo delali tudi znanprej tako pridno kakor so dozdaj, ko nova ribarnica v rekordnem času pod streho. Ko bo dograjena, bo nudilo desno obrežje od trimostovja pa do Zmajskega mesta res veličastno sliko tržnega dela našega mesta.

L'eserciente punito

Accertato che l'eserciente Bonač Giovanni con negozio di cartoleria in via Šelenburgova No. 5 vende articoli a prezzi maggiorati.

L'Ecc. l'Alto Commissario ha ordinato la sospensione dell'attività e la chiusura dell'esercizio per otto giorni.

Il predetto è stato denunziato all'Autorità giudiziaria.

Resta fermo l'obbligo di corrispondenze i sociali al personale dipendente per tutta la durata della chiusura.

V treh vrstah...

Na Spodnjem Štajerskem se ne sme jemati živila na karte za dva ali tri tedne naprej. Živila je dovoljeno jemati le za vsak teden sproti.

Po celi Italiji bodo začeli v kratkem izdelovati kruh, kateremu bodo primešali grozdje in fige. Ta kruh bo mogoče dobiti brez kart.

Novi tržni red je bil objavljen za Ptuj. Živilo za zokol bo treba ločiti od plemenske živine.

Posestnikovemu sinu Miheliču Marku iz Starega trga se je doma zvalil poln sod na nogo in mu jo hudo poškodoval.

Kaznovan trgovec s papirjem

Tiskovni urad Visokega komisariata objavila:

Ugotovilo se je, da prodaja trgovec s papirjem Ivan Bonač v Šelenburgovi ulici št. 5 blago po višjih cenah. Eksc. Visoki komisar je odredil, da se trgovina zaradi tega zapre za osem dni. Imenovani trgovec je bil naznanjen tudi sodnim oblastem. Prizadeti pa je dolžan plačati svoje uslužbenca za ves čas, ko bo trgovina zaprta.

Novice iz Države

Vojaške plače. Duce je ukazal, da se morajo od 20. avgusta naprej izplačevati vojakom na dopustu, pa naj bo dopust kakršnekoli vrste, pripadajoče plače v neizpremenjeni višini. Dnevna podpora bo nakazana tudi v odgovarjajoči višini svojem vojakov.

Povečanje hranilnih vlog. Finančni minister je bil ob priliki svojega obiska v Milanu izjavil, da so se hranilne vloge v italijanskih hranilnih in kreditnih zavodih zelo povečale. Časopisje pravi, da je to znak, da uživajo denarni zavodi zaupanje pri vlagateljih, po drugi strani pa je zgornja priča za dobro gospodarstvo v Italiji, kajti vlada skrbi povsod, da se s pravilnim in obilnim kreditiranjem olajša italijanska industrija, poljedelstvo in trgovina. Eden največjih italijanskih denarnih zavodov »Credito Italiano« je konec junija izkazal raznih vrst naložb v višini 5699 milijonov lir, medtem ko jih je pred letom dni imle 3303 milijone. V istem času je zavod podelil raznih posojil za več kot 407 milijonov. Letna poročila drugih italijanskih denarnih zavodov pa bodo v najkrajšem času objavljena in tudi iz njih se bo videlo, da se je višina hranilnih naložb visoko dvignila.

Zvišanja proizvodnja živega srebra. Navzlic vojni se je italijanska živosrebrna industrija močno razvijala. Tako je na primer proizvodnja v l. 1935. znašala 975 ton živega srebra, predlaskim pa je dosegla že visoko številko 2315 ton. Zato se je tudi izvoz tega blaga povečal tako po obsegu kakor po vrednosti. Posebno se je delo povečalo v rudnikih Monate Amiate, enako pa tudi v Abbadiji. Proizvodnja živega srebra v idrijskem rudniku pa se je v zadnjih letih podvojila, dočim so se proizvodni stroški zmanjšali. Živo srebro je nad vse važen predmet v vrsti italijanskega izvoznega blaga.

Dinamitna patrona težko ranila štiri otroke. V Colosini blizu Gardskega jezera se je 10 letni Mario Levri igral s svojimi tremi tovariši. Med igro pa so otroci našli dinamitno patrono, ki so jo potem metali, dokler ni padla na trd predmet in z močnim pokom eksplodirala. Mario je bil težko poškodovan po trupu in nogah, ostali trije njegovi tovariši pa so odnesli močne in nevarne poškodbe po vsem životu. Vse štiri dečke, žrtve nepredvidnega igranja, so morali starši oddati v bolnišnico.

Pridobivanje železa iz peska. Zadnja leta avtarkičnega gospodarstva so se zelo poživila dela za pridobivanje železa iz morskega peska ob vseh obalah polotoka in otokov. Na obali od Santa Severa do Torro Pogliano so pridobili iz peska okrog 430.000 ton magnetita. Drugih 165.000 ton so pridobili iz peska v campanskem pasu ter pri Salerno in Akropoli, dočim na obali pri Gaeti teren še preiskujejo. Tudi v ostalih delih obrežja so dela živahna in povsod se grade tudi nove topilnice, ki pridobljeno rudo tope in predelujejo.

Večja rudarska proizvodnja na Egejskih otokih. Tudi na Egejskih otokih je italijanska vlada ukazala obnoviti delo v vseh rudnikih, kar jih je znanih. Tako na primer v opuščnem premovalniku v Carniniji na otoku Rodu so povečali obrat in začeli premog v večjih količinah kopati. V Linopotiju na otoku Chios je ležišče lignita. Ta premož spada med najboljše vrste. Prav tako so začeli pridobivati magnetit na gori Dicheo na otoku Rodosu.

Zastrupili so se s pečkami od marelje. — O nenavadni nesreči, ki bi bila kmalu zahtevala življenje štirih malih otrok, poročajo iz Milana. Res, nenavaden, saj gre za zastrupitev z mareljnimi pečkami. Lucija in Ana de Serbi ter njun bratranec in bratranca David in Alojzij de Serbi so bili tam, kjer stanujejo, nabrali pečke od marelje, jih potem stolkli in jedli jedra. Nekako ob desetih zvečer so skoraj istočasno vsi štirje otroci začutili hude bolečine v želodcu. Začeli so se zvijati in jokati, da so jih starši morali takoj prepeljati v bližnjo bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da so se otroci z mareljnimi pečkami močno zastrupili in da je bil že skrajni čas, da so jih pripeljali v bolnišnico.

»Spomini in utrinki«

X. Sestra Filomena

Točno tako je rekel: »Ze dolgo je tega, kar so jih pometali ven!«

»Ali je svitolasi stari duhovnik še tu?«
»Nobenega duhovnika ni več tukaj niti nobene kapele, čemu pa nam naj bo vse to! Vi ste najbrž bili tukaj poprej,« je dejal študent in si z zanimanjem ogledoval obiskovalca; »nemara precej časa pred menoj.«

»Da, nemara precej časa pred vami.« Najbrž že dolgo, dolgo časa, je mislil sam pri sebi, ko se je vračal, zakaj čutil se je tuja med vsemi temi spremembami. Na dvorišču je še malo postal in gledal v luč, ki je svetila skozi majhno okno njegove stare sobe. Bržkone je zdaj kak nov študent sedel v njej in se pripravljati na izpit — Bog mu daj, da bi globlje prodir v dolgi zgodbi človeškega trpljenja kakor njegov prednik na dvorišču pod oknom, zakaj ta ni prišel dlje kakor do poglavja o človeški nemotnosti in tam je svojo knjigo označil s križem.

Bilo je mnogo let pozneje. Zdravnik je zapustil Pariz za kratek oddih. Odpotoval je v Napoli, kjer je želel obiskati deželo, ki jo je toliko ljubil. Ni se docela prepustil brezdolju, zakaj brezdolje človeka navdihuje z umišljenimi boleznimi. A tudi ni prišel, da bi se ubijal s študijem — saj je bil konec koncev na oddihu. Vsi drugi so pisarili dolge razprave o koleri, on pa ni nič pisal, ker ni imel kaj povedati. Tudi z mikrobi — ti slavni mikrobi, čeprav tako neznatni, pa vendar dovolj veliki, da kakemu zdravniku prinesejo veliko slave — tudi z njimi si ni dosti ubijal glave. Namesto da bi jih preiskoval s svojimi drobnogledom, je rajši opazoval oddaljene, utripajoče nočne zvezde z daljnogledom. Kar je videl s prostim očesom, mu je bilo kar dovolj. Z žalostjo je videl, kako strašno so trpeli ubogi ljudje.

Kolera je že popuščala, a lakota je žedajle bolj narasčala. Ni šel pogosto v bolnišnico, kjer so ležali bolniki s kolero, zakaj ti niso potrebovali njegove pomoči. Stregli so jim boljše zdravniški kakor je bil on in dobrodelnost je skrbela za njihove družine, kolikor se je dalo. Nekoga večera pa se je vendar napotil tja, ker je slučajno slišal, da v bolnišnici umira usmiljena sestra.

Na hodniku je srečal enega zdravnikov, ki mu je v odgovor na njegovo vprašanje pokazal vrata ene izmed zasebnih sob — »stadium algidum« (otrplo stanje, t. j. za kolero značilno stanje, ko udje odtrpnejo, potem ko je telo postalo mrzlo), »stadium algidum«, mu je zdravnik kratko dejal in šel svojo pot.

Soba je bila mračna. Dve sestri sta klečali in molili, na postelji pa je ležala sestra Filomena, blede ko smrt. Počasi je odprla oči in njen pogled se je uprl ravno nanj, ko je tam stal ob njeni strani.

»Vedela sem, da ste tukaj,« je rekla. Tokrat pa mu je ponudila roko, a ta ni bila več njena, ni bila več v življenju, bila je že precej mrzla. Nenadoma se je zdelo, da je zdelo, da je odpirala oči in dolgo ter nepremično gledala vse, ki so stali okrog njene postelje. Proti jutru jo je začelo tresti in zavilo so jo v njeno belo redovno obleko. Bila je že precej mrzla, a po njenih obeh so videli, da je še zmeraj pri zavesti. Ustnice so se pregibale, kakor bi hotela nekaj povedati, a moč govora je že splahnela. Mučna senca nad njenim čelom, ki jo je tako dobro poznal, je zginjala bolj in bolj, zakaj oči so ji jele žareti s tisto radostjo, o kateri naš svet nič ne ve. Potem pa je njena duša vzletela in smrtni pokoj je legel na njen obraz.

In tisti, ki so stali okrog, so vedeli, da je sročena.

XI. Ko se je Tappio zgubil...

V cerkvi Santa Maria del Carmine se je že močno zmračilo. Tu pa tam si v svitu lojenske zagledal nekaj ubogih ljudi, ki so imeli Materi božji še kaj zaupati ali želeli prositi njene pomoči v kaki hudi skrbi ali pa želeli, da bi pomirila njihova zmučena srca.

Santa Maria del Carmine je cerkev ubogih in siromakov so dobro vedeli, da so bolj potrebni njene pomoči zdaj ko kdajkoli poprej. Nekateri od njih so se plašno približali čudodelnemu razpelo, o katerem je zgodovina pričala, da ga človeška roka ni mogla uničiti, in ki je imelo več zaščitne moči kakor sam San Gennaro, svetnik zaščitnik mesta Napoli. Večina siromakov je stala po stranskima ladjama, medtem ko si drugi niso upali dalje kakor do vrta, kjer so v ponižni skrušenosti poljubljali prag svetišča Preblašene Matere.

Zvonovi so zapeli avemarijo in v globokem spoštovanju so odhajali drug za drugim. Cerkev so hoteli zapreti in počasi sem se po stranski ladiji odpravljali proti izhodu. V tem hipu je stopil v cerkev mož, se zgrudil na kolena in se po večkrat zapovrstjo pokrižal, medtem ko so mu ustnice mrmrale vroče molitve. Kakor da bi bil v skrajnem obupu, se je sklonil in se s čelom dotaknil marmornatega tlaka.

Cerkovnik je prišel zapirati vrata. Tedaj se je mož dvignil, potegnil plašč čez ramena in naglo zapustil cerkev. Ko sem prišel do mesta, kjer je mož klečal, sem z nogo zadel ob neko reč. Sklonil sem se in pobral dolgo kalabrijsko bodalo, ki je ležalo na tleh. Skrivnostni mož in jaz sva bila zadnja, ki sva odhajala iz cerkve in dohitel sem ga na trgu. Presenečen je bil, ko sem mu pokazal bodalo in z urno kretinjo mi ga je snel iz rok. V obraz je bil smrtnobled in v obeh mi je gorel čuden, skrivnosten žar. Vse njegovo obnašanje me je tako prevzelo, da mu nisem mogel prikriti, da sem ga opazoval v cerkvi in da se mi smili. Ošnil me je z nasršenimi obrvmi in skozi stisnjene zobe je zmrmral: »Kolero imam v hiši!«

Dejal sem mu, da sem zdravnik in kažoč na torbo z zdravniškim orodjem pod pazduho sem mu ponudil svojo pomoč, če misli, da bi mi mogel kakoli koristiti. A stresel je z glavo in odšel.

Nekaj časa sem se še zadržal na trgu in razmišljal, če ne bi na vse zadnje bilo najbolj pametno, da grem ležat. Ves dan sem bil hudo zaposlen in v tih, staro cerkev sem šel samo zato, da bi se malo odpočil.

Ko sem se odpravljati proti domu, sem v svoje začudenje zagledal moža s plaščem, ki se mi je blizal.

»Ali ste tujec?« me je vprašal z odsekanim glasom.

Rekel sem mu, da sem.

»Imate kaj skupnega z občinskimi oblastniki?« je nadaljeval.

»Prav nič,« sem mu odvrnil.

»Hočete iti z menoj?«

Seveda sem hotel. Stopala sva po via Lavina in krenila v revno četrt zadaj za cerkvijo San Matteo. Nekaj časa sem še vedel, kje sem, kmalu pa sem zgrešil vsako smer in prav nič nisem poznal okolice. Dvakrat sem ga vprašal po imenih ulic, toda ni mi odgovoril. Močno se je že stemnilo in radoveden sem bil, koliko je ura. Toda nihče od teh, ki sva jih srečavala, ni bil tak, da bi človek mogel sklepati, da utegne imeti uro pri sebi. Reči pa moram, da so mnogi med njimi bili taki, da bi človek lahko sodil, da bi radi kakšno uro iztaknili. A nihče naju ni neprijazno nagovoril. Zdaj pa zdaj se mi je zdelo, da se nama spoštljivo umikajo s poti, in kolikor sem mogel v brleči svetlobi majhnih svetilk, ki so gorele tu pa tam pred Marijinem znamenjem, videti, so mojega tovariša tiho pozdravljali.

Sla sva skozi obokan prehod in prišla na tako tesen hodnik, da nisva mogla iti vstric. Naenkrat me je moj tovariš vprašal, če vem, kaj sem. Odgovoril sem mu čisto po pravici, da niti ne vem, v kateri mestni četrti sva. Malo nato sva se ustavila pred bedno podrtjo bajto in slišal sem, kako je spregovoril nekaj besedi z nekom, ki ga nisem mogel videti. Najbolj pa me je presenetilo, da nisem razumel niti besedice tega razgovora — do slej sem si namreč domišljal, da govorim napolsko govoroče bolje ko mnogi Italijani. Neki možak je prišel iz hiše, nato smo pa vsi trije stopili v popolnoma temen hodnik in slišal sem, kako so za nami zapahnila vrata.

Kostanji padajo v Tivoliju ...

Tivoli, ponos, okras in pljuča Ljubljane, dobiva sedaj novo, modernejšo obliko. Sedanja dela v Tivoliju, to je predvsem gradnja novega otroškega igrišča v ogromnem krogu okoli sedanega ribnika ter gradnja velike, široke ceste iz Tivolija v Rožno dolino tik pod vzhodno Rožniko, ki bo dva do tri metre nižja od dosedanjega gozdnega prehajališča, je le del velikega in že nekaj let starega načrta za prenovitev Tivolija, ta načrt pa je zopet del velikega načrta za regulacijo vse Ljubljane in neposredne okolice. Duhovni oče tega načrta je mojster arh. Jože Plečnik. Že pred leti se je začel ta načrt izvajati, ko smo dobili namesto starega, temnega drevoreda v Tivoliju krasno, sončno in s topoli obraslo avenijo, tako da imamo razgled neoviran in sicer prav od pošte do tivoljskega gradu, dalje ureditev otroških igrišč, nasadov in sprehajališč okoli Jakopičevega paviljona, nato lepo cesto za pešce ob železniški progi in tako dalje.

Isto, kar se je dogajalo tedaj v Tivoliju, smo videli potem tudi v Zvezdi in še marsikje drugod, namreč ljudje, ki žalujejo za starimi kostanji. Kostanji pa se morajo kljub temu umakati pred drugim, lepšim drevjem in pa, ker to zahteva novi čas.

Kostanjeva drevesa je k nam zanesla moda v začetku 19. stoletja. Tudi drevesa po parkih in vrtovih so namreč podvržena muham spreminjajoče se mode in nestalnega človeškega okusa. Bivši Laternmannov drevored je imel sicer ime po avstrijskem generalu Laternmannu, toda zaslug za ta drevored nima ta ljubljanski poveljnik v prvi polirski dobi nobenih. Iz Ljubljane se je divji kostanj razmnožil in zanesel kot vrtno drevo tudi na deželo. Ljudem je pač ugajala gosta senca, ki jo morejo nuditi kostanjevi drevoredi.

V novejšem času pa je dobil kostanj hude nasprotnike tako v vrstah gradbenikov, arhitektov in estetov, pa tudi v vrstah vrtnarjev in ljubiteljev narave.

V resnici ni na kostanju nič lepega, edino, kar ga usposablja za okrasno drevo v parkih, je pač njegova senca. Toda novejši rod bolj ljubi sonce

in so mu ljubši sončni, svetli drevoredi kakor mračni in dolgočasni kostanjevi. Pod kostanjevim drevjem trava in cvetlice ne uspevajo ali pa le živatarijo, povrhu tega pa je kostanj spomladaj poln hroščev, med koreninami pa gnezdi na tisoče ogrcev. Zato sodobni graditelji parkov in pa vrtnarji odklanjajo kostanj. Tako izginja sedaj kostanjevo drevo tudi iz Tivolija. Škode ne bo posebne za njim, le marsikateremu ljubitelju sprehodov ob tivoljskem ribniku, kjer jih prav sedaj sekajo, bo nekaj časa dolgčas, toda pozneje se bo privadil, ko bo spoznal, da nastaja tu vse lepši drevored, jasnejši, vedrejši.

Sprehajališče ob ribniku bo znizano na višino ribnika samega. Zato ponekod kopljejo in odvažajo mastno ilovnat ilovico ter jo drugje nakladajo, tako da bo vse bodoče otroško igrišče imelo eno samo vodoravno ploskev.

Pod drevoredom je sedaj napeljana kar majhna železnica, kjer z vozički (vagoneti) prevažajo ilovico. Vendar je za pešce pot ob ribniku še odprta, le da je napravljen nad tiriščem začasen lesen most, ki bo pozneje seveda odpadel, ko bo drevored znizan in bo tir odstranjen.

Ostala pa bodo v parku samem neka drevesa, ki se bodo s podnožjem znatno dvigala nad osnovno ploskvijo, ker bo namreč okoli njih toliko zemlje odkopane ter bodo nekakšni oloki na bodočem igrišču.

Vse te podrobne načrte je izdelal mestni arhitekt Kobe, ki tudi vodi vsa dela.

Kostanjev les, ki ga dabi pri podiranju dreves, uporabljajo sedaj kot opornike. Vobče pa kostanjev les ni nič vreden, komaj za drva. Treba pa je pri tem razlikovati les zlahnega kostanja, ki je dragocen. Prav tako ni dosti vreden sad divjega kostanja, ki ga je treba dosti predelavati, da bi bil kot škrob nekaj vreden za brano prašičem. Le milarne kupujejo sad divjega kostanja, toda po zelo nizki ceni. Tako tudi s praktične strani ne bo nobene škode za kostanj, ki izginjajo sedaj iz Tivolija.

Polhi so se v družinah naselili na Golovcu

Ljubljana, 19. avgusta. Prijatelj France iz Ribnice, ko sva se pred leti pogovarjala o poljih, polharjih in polharji, je resno in odvažno zatrjeval, da žive polhi tudi po redkih golovskih gozdovih in da jih je že sam na lastne oči opazoval, kako so se podili po bukvah. Bil sem takrat kot reporter neveren Tomaž. Francetova trditev o golovskih poljih je potrjena v polnem obsegu. Polhi so se najbrž, ker so jih po drugih golovskih gozdovih preganjali, umaknili in zatekli v mirne gozdove na Golovec, kjer so našli lepo zavetje in jih tudi polharji niso tako kmalu izsledili.

G. Mazi na Jurčkovu poti tam v bližini galjeviške delavske kolonije je imel pred dnevi, ko je hodil po Golovcu in ogledoval bukvice, srečo, da je našel duplino, v kateri je bilo poljske gnezdo. Sprva je odkrnil suho bukvovo vejo pri duplini. Kar mu je švignil ko blisk mimo dobro rejen polh. Bil je samec. Pogledal je v duplino in tam našel samico s 4 mladiči, ki so bili še negodni. Samico s mladiči je pobral v vrečo in odnesel na dom, kjer je napravil primerno temno gajbo, slično duplini, in tja položil samico s mladiči. Samica je sedaj popolnoma domača. Noč in dan skrbi za svoj zarod. Kaj rada je jabolka in hruske. Ogleda jih do zadnje koščice. V slast ji gredo seveda orehi, ki so oljnat.

To je bila prva poljska družina, najdena na Golovcu. Opazni opazovalci, ki se razumejo na poljski lov, so se začeli zanimati za polhe in preiskovati bukvove gozdove, ki so na Golovcu zelo redki, toda bili so presenečeni, ko so izsledili še več poljskih družin. Letos je Golovec dobro obiskan od gobarjev, nabiralecev in nabiralk suhljadi in izletnikov. Redko se je kdo pozanimal za dupline v starih bukvovih dreviših. Marsikdo je videl po drevju skakati čudno sivo živalco, ki jo je smatral za »gozdno podgano« ali pa za »sivo veverico«.

Letos je po dolenskih in tudi po notranjskih bukvovih gozdovih zbir prav dobro obrodilo. Mnogi so se odločili, da bodo nabirali žir kar na debelo. Zakaj? Iz žira delajo prav dobro in mastno olje, ki ga mnogi bolj obrabljajo ko pa bučno olje. Samo znati je treba delati olje! Pravijo, da je bil tam

S štajerskega

Nov župan v Konjicah. V prostornih podružnicah štajerske domovinske zveze v Konjicah je v navzočnosti političnega komisarja Toescherja in okrajnega voditelja Dobockyja prevzel županske posle član stranke Avgust Radič. V Konjicah se je ustanovila tudi podpornica organizacija za delavstvo kakor tudi za matere in otroke. Organizacija ima svoja urada v Konjicah in Oplotnici.

Nesreče. Pri svojem poklicnem opravilu je prišel v stik z napeljavno visoke napetosti elektro-monter Viktor Gajer iz Maribora. Pri tem se je močno opek, razen tega pa je padel tudi z droga in zadobil težke notranje poškodbe. — 18 letna solarka Karla Petek iz Maribora si je zlomila nogo, ker je nesrečno padla po stopnicah. — V Studencih pri Mariboru pa je padel v skednju na glavo 44 letni posestnik Jožef Ogrizek. Pobiti se je močno. — 54 letno Irmo Prelog pa je na cesti podrl kolesar. Zena si je pri padcu zlomila nogo.

Charlie Chan v San Franciscu

»Tajinstveno izginotje velikega detektiva!« je smeje rekel Kirk. »Ponovil je trikrat Eve Diranove!« je pristavil Ranken. »Tudi za to mu hvala. Članek ne bo nezanimiv.«

»Ne delajte si skrbi,« je odvrnil Kirk. »Že vem, kje ga bomo našli v sredo popoldne.«

Prihodnjo sredo ob enajstih dopoldne je Barry Kirk odšel v prašno pisarno gospodične Morrow. Spotoma je stopil v cvetličarno in kupil ogromen šop orhidej, da jih je izročil dekletu.

»Čemu to cvetje?« je vprašala. »Pojdite z menoj,« je predlagal. »Jutri se zlati kot nov zlatnik in tam v pristanišču stoji ladja, pripravljena za pot proti najlepšemu otočju vseh morij. To cvetje naj vam namesto mene želi srečno pot.«

»Toda jaz ne potujem,« je začudeno odgovorila.

»Vseeno, pa se vsaj delajte, kakor da potujete.«

Odšla sta in se vsedla v njegov avtomobil.

»Ali veste,« je začel Kirk, ko sta se že vozila, »da je polkovnik Beatem snoči

odpotoval na Kitajsko in da bo Eva Diran jutri odšla v Anglijo? Ujec ji je brzojavil, da jo pričakuje. Polkovnik bo prebil leto dni v puščavi Gobi. Potem bo prišel tudi on v Anglijo. Leto dni ... to je dolgo. Boljše je uživati v sedanosti.«

Kirk je ustavil vozilo v pristanišču in se skupaj z gospodično Morrow povzpela na krov velikega belega parnika.

»Naslonite se, prosim vas, tukaj na ograjo in držite šopek takole,« je rekel Kirk in ji uravnal pozo.

»Kaj naj to pomeni?«

»Rad bi videl, kako se vam ta vloga poda. Počakajte še minuto.«

Cez nekaj trenutkov se je pojavil skupaj s Charliejem Chanom. »Detektivov obraz je žarel od veselja, ki ga ni mogel prikriti.«

»Popolnoma ste me zmedli s tolikšno ljubeznivostjo,« je rekel dekletu.

»Kje ste bili?« je vzkliknila. »Bili smo že resno v skrbeh za vas.«

»Pobegnili sem pred skušnjavami,« je smeje odgovoril.

V tem času pa je nadzornik Flanery pobral vse latorike, ki ste jih v zaslužili. To ni prav.«

Chan je skomignil z rameni:

Collaborazione del P. N. F. alla Fiera di Lubiana

Lubiana, 17. avgosta XIX.

Il foglio di disposizioni del Partito reca la seguente nota:

»Dal 4 al 13 ottobre XIX, si svolgerà, sotto il patronato dell'Alto Commissariato per la provincia di Lubiana, la Fiera autunnale di Lubiana, che darà una concreta dimostrazione delle possibilità economiche della nuova provincia italiana.«

Le Federazioni dei Fasci di Combattimento, la Gioventù Italiana del Littorio e l'Opera Nazionale Dopolavoro daranno la loro attiva collaborazione per la riuscita della manifestazione.«

Come si vede da questa disposizione, la Fiera di Lubiana ha anche l'onore dell'interessamento del Partito che, dopo quello del DUCE, è il più alto al quale poteva ambire.

Zanimanje fašistovske stranke za ljubljanski velesejem

Uradni list fašistovske stranke prinaša naslednje sporočilo:

»Od 4. do 13. oktobra leta XIX bo pod pokroviteljstvom Visokega Komisarja jesenski velesejem v Ljubljani, ki bo stvarno prikazal gospodarske možnosti nove italijanske pokrajine.«

Zveze bojevnikiških fašijev, Italijanska liktorska mladina ter Narodna zveza Dopolavoro, bodo dejansko sodelovale za uspeh te prireditve.«

Kakor je videti iz te odločbe, je ljubljanski velesejem deležen tudi časti zanimanja stranke, zanimanja, ki je po Ducejevem najvišje, po katerem je mogoče stremeti.

Lastnikom imetja v neodvisni državi Hrvaški

Dne 7. avgusta 1941 sta izšli v »Narodnih Novinah« broj 96 v Zagrebu dve zakonski naredbi državnega poglavarja dr. Pavelića, s katerima se ima o premešani in nepremični imovini oseb, ki so izseljene, ali so zapustile področje Nezavisne Države Hrvatske, vpeljati postopek, tekem katerega se bo odločilo, ali se dajo ti premoženjski objekti na razpolago Državnemu ravnatelstvu za ponovo (obnovo), ali Drž. ravnatelstvu za gospodarstveno ponovo, ali Zavodu za kolonizacijo, ki imajo vsi trije svoj sedež v Zagrebu. Obe zakonski naredbi sta stopili z dnem objave v veljavo, ter imata posebno važnost za naše državljane, ki so lastniki premešanih (vrednot, depojev, vlog v denarnih zavodih, raznih podjetij itd.) ali pa so lastniki nepremične imovine. Po besedilu naredbe morajo občine pod osebno odgovornost svojih uradnikov naznaniti Drž. ravnatelstvu za obnovo, če se nahaja taka imovina v njihovi občini, naker se mora uvesti postopek, da se izroči ta imovina po njenem značaju, premešani ali nepremični, enemu gornjih treh ravnatelstev oz. zavodov na razpolago. Drž. ravnatelstvo je upravičeno izreči takoj, ko izve za kak primer lastništva izseljene osebe, ali osebe, ki je zapustila področje Nez. Drž. Hrvatske, odločitev, da je ta imovina postala last Nez. Drž. Hrvatske in ima po svoji svobodni oceni odrediti pri poljedelskih nepremičninah, da se njih lastništvo v zemljiških knjigah prenese na Zavod za kolonizacijo v Zagrebu, v kolikor pa pridejo v poštev mestne hiše in stavbe na deželi (vile), se prenese lastništvo zemljišno na eno drugih dveh ravnatelstev.

Vsa obvestila o razlastitvi se smatrajo kot dostavljena osebam, ki se jih tiče, s tem, da se nabijejo na oglasni deski urada Drž. ravnatelstva za obnovo v Zagrebu. V svojem odloku o razlastitvi bo pozvalo to ravnatelstvo vse upnike, ki imajo svoje terjatve na tej imovini, vključene ali ne, da jih v roku 15 dni prijavijo, naker bo samo odločilo upravičeno obstoja, ali jih pa ne bo priznalo. Za nepriznane terjatve bo Drž. ravnatelstvo za obnovo napotilo upnike, da tekem enega meseca vložijo tožbo pri pristojnem sodišču v Zagrebu proti Nez. Drž. Hrvatski na priznanje terjatev. Za dostavo tega odloka ravnatelstva je merodajen nesporni postopek. Upniki, ki te tožbe v navedenem roku ne vložijo, izgube vse pravice do terjatev ali sploh vse pravice svojih knjžb. Nepriznane terjatve bodo izbrisane na zahtevo omenjenih treh uradov v zemljiških knjigah. Proti odločbam tega ravnatelstva, ki so izdane temeljem gornjih zakonskih naredb ni pravnega leka, niti tožbe na upravno ali redno sodišče. — Glede oseb, ki so zapustile področje N. D. H., je postopek v toliko različen od onega, ki velja za izseljene osebe, da se mora njihova imovina upravljati s skrbjo dobrega gospodarja, ter ga je napraviti inventar njihove imovine v prisotnosti dveh poštenih občanov in ga poslati Drž. uradu za obnovo takoj po sestavi, sicer pa veljajo vse do ločbe kakor za imovino izseljenih oseb. Najvažnejša je odločba glede oseb, ki so zapustile področje N. D. Hrvatske, gotovo ta, da se morajo zglasti v 15 dneh osebno potem, ko je bil izdan odlok — kar se izvrši z nabitjem na uradni deski Državnega ravnatelstva za obnovo v Zagrebu ter ga odsotni ne dobi v roke — sicer se po § 5 te naredbe proglasi imovina te osebe za last N. D. Hrvatske. Razume se, da izvedejo zemljišknjižni uradi nato v svojih knjigah razlastitev. Proti temu odloku ni pravnega leka, niti tožbe pri upravnem ali rednem sodišču.

Prijave naj se pošljejo po dopisnici, ki naj obsega ime in naslov lastnika, kraj in značaj imovine ter približno njeno vrednost na naslov: dr. Černe Ivan, Cigaletova 3, Ljubljana.

L'obbligo di osservanza alle intimazioni delle sentinelle e delle ronde militari

Allo scopo di evitare spiacevoli incidenti, si ricorda alla popolazione slovena l'obbligo di obbedire sempre a tutte le intimazioni delle sentinelle, delle ronde e dei militari di guardia, in qualsiasi località ed in qualsiasi ora.

Quando viene intimato il »Chi va là« la persona a cui è rivolta la richiesta deve immediatamente fermarsi, declinare ad alta voce il proprio nome e la propria condizione, attendendo sul posto di essere messa in libertà, dopo gli opportuni accertamenti.

Alla intimazione »Chi va là« qualora la persona continui a camminare o fugga, segue l'altra intimazione di »Alto là« che è il secondo avvertimento, dopo il quale la sentinella o la guardia spara senz'altro, se la persona non si ferma immediatamente ed alza le mani.

Ubogajte vojaške straže!

Da bi se izognilo raznim incidentom, opozarjamo slovensko ljudstvo, da uboga vedno na vsako opozorilo straž in vojaških patrol v katerem koli kraju in ob kateri koli uri!

Kadar kliče straža: »Chi va là,« kar pomeni »Kdo je,« se mora oseba, kateri je ta klic namenjen, takoj ustaviti, povedati glasno svoje ime in svoj stan, ter počakati na mestu, da se spusti v svobodo nato, ko se je ugotovila resničnost povedanega.

Ce se oseba, kateri je bil namenjen klic »Chi va là,« ne ustavi, temveč nadaljuje svojo pot ali celo beži, sledi še klic »Alto là,« ki je drugo opozorilo, naker straža takoj strelja, če se dotična oseba ne ustavi in ne dvigne roke.

Ljubljana

Koledar

Danes, torek, 19. avgusta: Ludvik, škof. Sreda, 20. avgusta: Bernard.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Danes zvečer bo imel prof. Urbani po radiu drugi del svojega predavanja o slikarju Franu Tratniku.

Važno opozorilo za službodajalce. Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani opozarja vse službodajalce, da mu v izogib posledic takoj prijavijo poviške plač svojih nameščenic, ki so bili predpisani z določbami Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino glede prilagoditve plač in medz d. 5. julija 1941, Službeni list, kos 54.

Začetek šolskega leta na realni gimnaziji v Novem mestu. Popravnih izpiti bodo 25. avgusta za I. a, I. b, I. c in II. a razred, 26. avgusta za III. a, III. b, IV. a, IV. b, VII. in VIII. razred, 27. avgusta za II. b, V. in VI. razred. Podrobni razpored je objavljen na oglasni deski. Sprejemni izpiti za vpis v I. razred se bodo začeli 28. avgusta ob 8. Učenci, ki ga nameravajo delati, naj vložijo do 26. avgusta pri ravnatelstvu tošvarno prošnjo (kolek za 10 din) in prilože kot priloge rojstni list, izpričevalo o dovršenem IV. razredu ljudske šole in poslednje šolsko izpričevalo. (Na prilogah kolek za 4 din.) Dne 28. avgusta ob 8 se bodo začeli tudi razredni izpiti po § 52. in morebitni privatni izpiti. Dne 29. avgusta ob 8 dopolnilni izpiti za prestop s klasične na realno gimnazijo. Vpisovanje bo 1. septembra za IV. do VIII. razred, 2. septembra za I. do III. razred. Začetek vsakokrat ob 8. Vsa potrebna navodila bodo objavljena na oglasni deski. Otvoritevna služba božja bo dne 22. septembra ob 8 v frančiškanski cerkvi.

Revna mati sedmih otrok, od katerih še nihče ni sposoben za delo, lepo prosi za kakršno koli pomoč, bodisi v denarju, bodisi v hrani. Družina živi v skrajni bedi! — Darove na upravo »Slovenskega doma«, Kopitarjeva 6, Ljubljana, pod »Revna matic«. — Naslov družine v upravi »Slovenskega doma«.

Prenočišča za razstavljalce in obiskovalce ljubljanskega velesejma. Ravnatelstvo ljubljanskega velesejma naproša vse, ki bi mogli za čas velesejma, to je od 4. oktobra do 13. oktobra 1941, dati proti plačilu razstavljalcem in drugim posetnikom velesejma na razpolago prenočišča, da javijo to takoj stanovanjskemu uradu velesejma. Uradniki stanovanjskega urada bodo tudi osebno obiskali stranke, ki utegnejo imeti na razpolago prenočišča, ki bodo stanovanjskemu uradu potrebna v čim večjem številu, ker je pričakovati velikega števila razstavljalcev in drugih obiskovalcev velesejma.

Pogreb gospe

Ivane Plečnik

se vrši 20. avgusta ob 10. uri na farno pokopališče v Hotedršici.

»Že od vsega začetka sem vedel, da se bom konec koncev moral izgubiti v temi. In zakaj bi si zaradi tega sploh belil glavo? Ali vam smem, gospodična, povedati, da ste danes naravnost sijajni.«

»Kaj pravite, Charlie?« je vprašal Kirk. »Kakšna se vam zdi s tem šopkom v naročju?«

»Kot nevesta,« je hitro odgovoril Chan. »Kot novoročenka, ki odhaja na poročno potovanje, zraven nje pa je simpatični ženin, ki jo je osvojil.«

»Zadeli ste,« je rekel Kirk. »Ravno sedaj se vadi v tej novi vlogi.«

»Glej, glej! Jaz pa o tem sploh nič ne vem,« je odgovorila Morrow.

»Kitajski pregovor pravi: »Najlepši ptički najprej zaidejo v kletko,« je rekel Chan. »Ne boste ušli temu pravilu.«

Dekle mu je ponudilo majhen zavoj. »To je za ... za tistega drugega Barryja ... in poljubite ga namesto mene.«

»Zahvaljujem se vam v njegovem imenu. Tudi poljubil ga bom namesto vas. Vam pa nalagam dolžnost, da čimprej prav isto poskusite na njegovem starejšem soimenjaku. — Kitajci so odlični dušeslovci in že vnaprej slutim, da me boste ubogali. Ali nimam prav? Moj dober glas zavisi od vašega odgovora.«

Morrow je izbruhnila v radosten smeh:

»Kaže, kakor da imate vi ... zmerom prav!«

»Ej, to je sedaj zares najsrečnejši dan v mojem življenju.«

»In v mojem!« je vzkliknil Barry Kirk. Potegnil je iz žepa zavojček in ga podal Chanu.

»Tukaj je tudi od mene majhno darilo za mojega soimenjaka. Pošiljam mu ga z najlepšimi željami za bodočnost.«

Chan je vzel kuverto, polno zlatnikov. »Zmanjkalo mi je besedi, s katerimi bi se vam mogel zahvaliti,« je rekel. »Zahvalil se vam bo moj sin osebno, ko boste na svojem ženitovanjskem potovanju prišli v Honolulu.«

»Oho, to bi pomenilo, da bi se moral vaš deček hitro naučiti govoriti,« je odvrnil Kirk smeje. »Toda ob takšnem očetu ...«

Cez krov se je razlegal glas: Ladja odhaja!

Oba sta se prisrčno rokovala s Chanom in nato stekla. Mostiček za dohod na pristanišče je bil poln ljudi, ki so prišli pospremit rojake in prijatelje. Povsod okrog so se ljudje samo poslavljali, poljubljali in se objemali, si vzklikali nasvidenje, si objubljali, da si bodo pisali, in drug drugega prosili, naj se pazijo in čuvajo. Tedaj se je Kirk nenadoma nagnil in poljubil gospodično Morrow na usta.

»No, kaj pa to!«

»Oprostite, mislil sem, da tudi vi sedaj odhajate.«

»Toda, jaz ne odhajam! Pa tudi vi ne! Vaša sreča, da naju v tej gneči nihče ni opazil. Pojdiva!«

Prerinila sta se na pristanišče in stekla do konca pomola, da sta bila nasproti mestu, kjer je Chan stal na ladji. Detektiv je dobil neke cvetlične rumene barve. Držal jo je na koncu, potem pa jo vrgel proti mlademu dekletu.

Kirk se je ves srečen neprestano smehljaj.

»Če bi mi kdo pred tremi tedni rekel, da bom danes poljubil predstavnik oblasti ... in da bom pri tem tudi užival ... mu ne bi verjel.«

Prekinil ga je žvižg sirene.

Ladja se je začela oddaljevati. Cvetlica, ki jo je bil vrgel Chan, je padla v morje. Detektiv se je tedaj, kolikor je mogel, nagnil čez ograjo.

»Halot!« je vzkliknil. »Do skorajšnjega svidenja!«

Njegov okrogli obraz je žarel od sreče.

Ogromna masa jekla je obstala sredi vode, se stresla na mestu, potem pa se obrnila in odplula proti Honolulu.

KONEC

V planinah je veselje...

Dovje, avgusta.

Potočnikovi gospodinji na Dovjem je Bog naložil že šesti križ na rame, toda kljub temu je še vedno zdrava, živahna in vesela. Prav rada se pošali. Pripovedovati zna pa tako zanimivo, da bi jo človek ure in ure poslušal. In ko izveš za vse bridkosti, ki jih je že morala pretrpeti, se ti nenkrat zazdi kakor velika uganka. Le kako je mogla po vsem tem ohraniti toliko dobre volje in živahnosti, s katero prekosi marsikatero mlado dekletko?

Vročega poletnega popoldneva sva korakali nad dovško vasio planinskim pašnikom nasproti. Bilo je soparno in nekaj težkih oblakov se je trgalo iznad Borovelj proti sivemu očaku Triglavu.

Moji spremljevalki ni bilo videti prevroče. Hitro je stopala po robati poti. Tako živahne je še nikoli nisem videla. Le včasih se je za trenutek ustavila, pogledala proti Triglavu in rekla:

»Poglejte triglavske peči. Človeka kar mikajo. Da, še letos morava z možem na Triglav. Najrajši bi šla kar zdaj!«

»Ali si upate gor?«

Zavriskala je in tako dala duška svojim čustvom. Potem pa je spet pripovedovala, kako je vsako jutro osrečeval pogled na triglavske gore. Narava ji je dajala vedno novih moči.

Oblaki nad nama so se čimdalje bolj gostili, voljo je začelo grmeti. Od gore v goro je odmevalo grmenje, da je človeka kar strah spreletavalo.

»Ni se ne bojte. Pri nas nikoli strela ne udara v človeka ali v hišo. Veseli bodite! Tako lepe ure bova danes preživeli, da jih boste pomnili vse živice dni. Seveda pa morava hitreje stopiti, tudi ni treba več vsake jagode obrati, ki jo vidite, če ne, naju bo dež naprall!«

Okrog Bele peči je prijetno cingljalo. Zdj se je začel glas pastirja, zdaj spet meketanje ovce, zdaj petje ptic, potlej pa so vsi glasovi zamrli v voltem grmenju. Tu in tam sva srečali človeka, ki se je urnih korakov vračal z gor v dolino.

Potočnikova mama se je kar naprej ozirala v črne oblake. Stopala je tako hitro, da sem jo komaj dohajala.

»Kar na Brohlovih Ravneh se bova ustavili. Na senik bova zlezli in tam počakali, kdaj se bo iztraskalo in izgrmelol!« je še rekla, potem pa je za nekaj časa utihnila.

Pojedina v planšarski koči

Prve debele deževne kaplje so že padale, ko sva prišli do Brohlovih Ravni. Hitro sva zlezli v senik. Zarili sva se v seno in tiho zadovoljstvo naju je obšlo.

»Kar tukaj bi ostala čez noč, tako dobro se počutim. Če je človek pod streho, je res čudovito lepo v planinah, kadar divja vihar!« sem nagoovorila tovarišico.

»Ne, odšli bova v dolino. Zvečer bo nebo jasno kakor ribje oko. Zvečer bo silno lepo; ljudje, živali in narava se bodo Bogu zahvaljevali. Mir po viharju je nekaj najlepšega!«

Tako je govorila Potočnikova mama, medtem pa že odvezovala nahrbtnik. Zadišalo je iz njega. Najprej mi je ponudila kozareček brinjeveca, potem pa je položila predme nekaj velikih kosov prekajenega svinjskega mesa in velik kos rženega kruha.

»Sedaj se pa do mile volje najejte. Preden bova prišli do ovčarske kočice mojega nečaka, boste že spet lačni. V planinah je človek kar naprej lačen!«

Nisem se branila dobrega prigrizka. Meso je res nenavadno teknilo, kruh je bil izvrsten.

Se vedno je močno grmelo. Gledala sem v gore, zatemnjene od oblakov in dežja in premišljevala, koliko viharjev so že prestale, pa so ostale vendar trdne, neomajane...

»Poglejte, kako smo ljudje podobni naravi. Tudi nas bijejo boji, viharji, kako strašno včasih trpimo! Toda trdni pa ne znamo biti. V trpljenju pozabljamo, da tudi za viharjem v naših dušah posije sonce tako čudovito lepo. Nobeno trpljenje in nobeno gorje ni na svetu večno. Učimo se vendar od narave živeti!« je modro razlagala svoj življenjski nauk Potočnikova mama.

Utihihli sva, pogreznjeni vsaka v svoje misli. Nad Belo pečjo se je nebo počasi začelo jasiti. Nevidna roka je odgrinjala temne zaveske tudi okrog Triglava, ki je čudovito zažarel v večernem soncu.

Sproščeni, lahkih src sva zapustili ljubko planinsko stajo in odšli dalje.

Pomenek s Skrabljejevim Janezom

Skrabljejev Janez je na stečaj odprl vrata ograje in naju prijazno pozdravil:

»No, glej jih, glej. Le kam bi to zapisal, da sta me obiskali!«

Potočnikova mama si je ogledala svojega nečaka od nog do glave in odločno ukazala:

»Tako se pojdi preobleči! Moker si kakor poparjena miš. Jaz ti bom čaja skuhala, da se ne prehladiš!«

»Mi pastirji se sploh nikoli ne prehladimo! Navajeni smo vsega, ne škoduje nam ničesar!«

Kljub temu se ni upiral tetinu nasvetu. Le kdo bi si upal upirati Potočnikovi mami.

Čez nekaj minut je že prijazno prasketalo na ognjišču v ovčarskem stanu. Janez in moja spremljevalka sta imela polne roke dela, jaz pa sem pasla radovednost po koči. V vsak kotiček bi rada vtaknila svoj nos. Posebno pozornost mi je vzbudila postelja, ki je visela pod stropom. Nič manj me ni zanimal kotel, ki je v koči pripravljen za izdelovanje sira. Še in še bi pasla radovednost in stavljala številna vprašanja, ko me ne bi Potočnikova mama opozorila, naj grem gledat za kočo, kjer molze ovce pastir Janez.

Zunaj kočice mi je obstal pogled v dolini. Vasici Dovje in Mojstrana sta čepeli tam spodaj pod strmimi velikani. V dolini je bil že polmrak, vrhovi gor pa so bili še vedno ožarjeni od sonca.

»Ovčar Janez, vi ste pa res tu kot kakšen kralj. Kar zavidam vas!«

Skrabljejev Janez se je zasmejal na ves glas, potem pa dejal:

»No, prav nič nam ni hudega. Včasih me je bilo sram, da sem pastir, ko pa pravijo, da je za pastirja samo kdor ni za drugo rabo... Vabilo me je ven v svet in silno sem hrepenel po njem. Nekajkrat sem se dal zapeljati, pa sem vedno želel nazaj. Zdj pa prav ničesar ne pogrešam. Posebno sedaj sem srečen tu pri svojih ovčah. Skoraj ne vem za vojno vihar, ki divja po svetu. Ljudje po mestih so zdaj drug drugemu v napotje. Jaz pa nisem nikomur napoti, med menoj in ovčami ni sovraštva. Ničesar mi ne manjka. Sira imam in skute, pa še kruha in koruznih žgancev na pretek. Pa tudi denarnica ni nikoli prazna. Nam pastirjem se nikoli ne godi pre-dobro, izoblija ne poznamo, toda preslabo nam pa

tudi nikoli ni. Da je le zdravje in dobra volja!« Ogledala sem si nato okolico kočice in globoko vdihavala sveži planinski zrak. Potlej pa se je oko zazrlo daleč, daleč po dolini v širna mesta. Glasen vrisk me je zdramil iz neprijetnih misli. Ovčar Janez je pomolzel zadnjo ovco. Z druge planine mu je odgovoril tovariš-pastir, potlej pa se tudi Potočnikova mama ni mogla premagati, da ne bi zavriskala.

Kadar ovčar Janez siri

Ko sem vstopila spet v kočico, je gorelo na obeh ognjiščih. Potočnikova mama je zakurila tudi pod kotlom, da bo Janez hitreje mleko zasiril. Prijetno je prasketalo po bajti, kotel je bil skoraj do roba poln mleka. Drva so bila dobro presušena, zato je živahno gorelo in mleko se je kmalu precej ogrelo. Janez je vrgel v kotel malo sirša in v kotlu se je začela zbirati zajetna kepa. Čez nekaj minut je že pobiral iz kotla sir in ga važno polagal v pripravljeno posodo. Goste koščke, ki so plaval po siratki, je dal v drugo posodo.

Potočnikova teta si je ročno pristavila stol k drugi posodi. Skuto je malo posolila, potlej pa mi je ponudila žlico in rekla:

»Jejte skuto, prilagela se vam bo, saj ste gotovo lačni. Potem pa bova zalili s siratko!«

Jedli sva, kakor da bi že več dni ne imeli ničesar v ustih. Janez pa je imel še vedno zadrego s sirom.

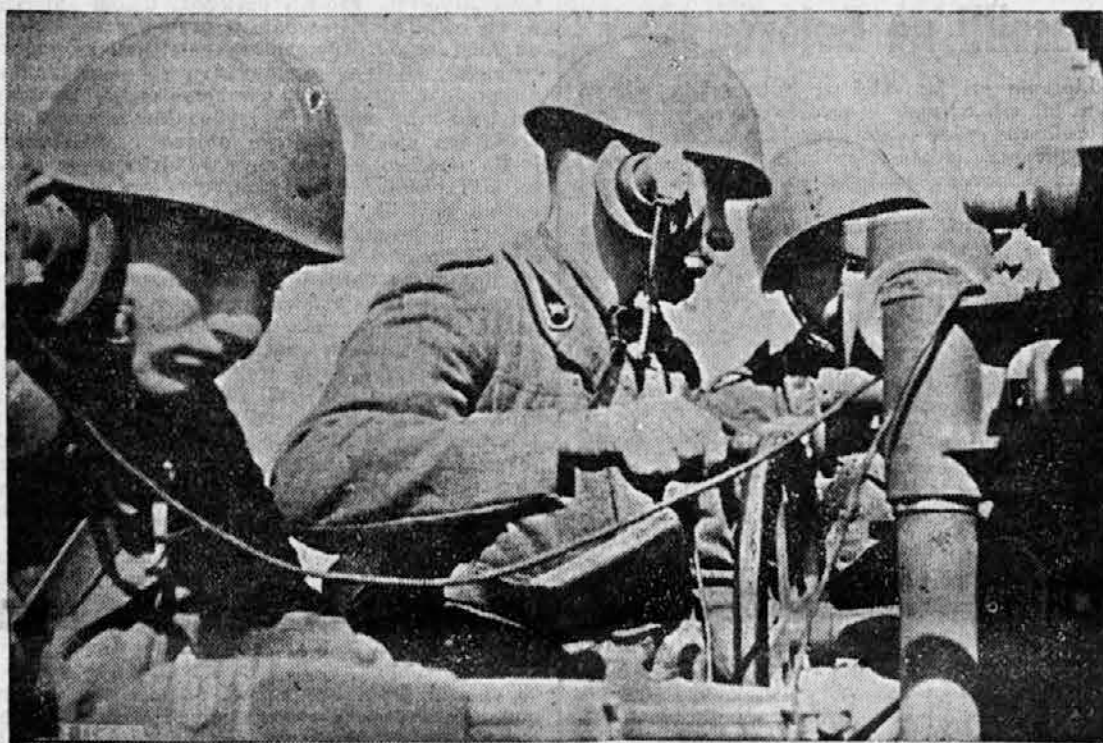
»Sedaj bo pa treba kar hitro na pot!« je odločila Potočnikova mama. »Brž spravite svoje brkljarije, noč je že zunaj!«

Skrabljejev Janez je pravkar končal svoje delo. Slišal je teto.

»Teta, korajžni ste, a glavo stavim, da bi vas bilo strah, če bi vidve sami šli v dolino. Toliko pa že ve tudi planinski pastir, kaj se spodobi in da žensk ne sme pustiti samih v taki temi na pot v dolino!«

Ognil si je plašč preko širokih pleč in zaklenil bajto. Ključ je stisnil nekam pred hišo, pogledal, če so vse ovce na varnem in zapustili smo prijazni ovčarski stan.

Nebo je bilo jasno kakor ribje oko. Potočnikova mama je prav prerokovala. Tisoče zvezd je bilo prižganih na ozko razpetem nebu med Karavankami in Triglavom.



Protiletalska baterija italijanskega ekspedicijskega zbora na ruskem bojišču.

Najvišje dovoljene cene na živilskem trgu

Ljubljana, 18. avgusta.

Po pooblastilu Visokega Komisariata je mestni tržni urad kar za 14 dni določil najvišje dopustne cene raznim pridelkom, zlasti pa povrtnini, sadju in drugim sadežem, dogovorno z zastopniki in zastopniki konsumentov ter v soglasju s prodajalkami, zelenjadarji, sadjarji in zeljarji. Še posebej pa opozarjamo prodajalke in prodajalce ter gospodinje in kupec, da je te cene odobril Visoki Komisariat z odlokom št. 713.

Predvsem so zastopnice in zastopniki konsumentov in producentov ter prodajalk na današnji seji ugotovili, da so draginji v prvi vrsti krive ne-disciplinirane gospodinje, ki se ne brigajo za najvišje cene ter blago plačujejo visoko nad maksimalnimi cenami, obenem pa dajejo potuho zelo strogo prepovedanemu krošnjarenju z najraznovrstnejšimi živili po hišah. Ta strogo prepovedana

nediscipliniranost gospodinj in prekupevalk je prišla že tako daleč, da te grešnice skušajo spre-meniti samo stolno cerkev v tržnico. Večkrat se je namreč že primerilo, da so n. pr. prodajalke surovega masla in sedaj nabiralke jurčkov pred tržnimi organi pobegnile v cerkev, za njimi so pa drle gospodinje ter v cerkvi barantale in se kregale za blago. To skrunjenje svetega prostora je naznanjeno policiji, ki bo odlešč strogo pazila ter brez razlike stanu sama kaznovala ter grešnice izročila sodišču, ki jih bo kaznovalo tudi za skrunjenje svetega prostora...

Krošnjarenje z zelenjavo, sadjem, gobami, perutnino in sploh z živili, torej prodajanje živil po hišah, bo kaznovano po § 176 zakona o obrtih s kaznijo, ki jo določa § 379 zakona o obrtih do 570 Lir in tudi z zaporom do 30 dni. Ne samo gospodinje, temveč tudi kmetice prav dobro vedo,

da je prodajanje po hišah prepovedano, zato naj se pa tudi ne čudijo, če bosta policija ali tržni urad koga zasledila in prav eksemplarično kaznovala, saj oblasti hočejo napraviti na vsak način red in izbrebiti draginjo z največje strogosti. Da pa v tem pogledu ne bi bilo prehudih presenečenj, ponavljamo, da je prodajanje zelenjave, perutnine in drugih živil po hišah prepovedano in dovoljeno samo na živilskem trgu ter pri trgovcih in pa obrtnikih, ki imajo za to dovoljenje.

Naposled pa moramo opozoriti vse naše sedanje, še bolj pa nove kmetovalce, zelenjadarje in vrtnarje, naj preganjajo zajedale z vsemi sredstvi, posebno naj pa zatirajo gosence glagovega belina, da nam ne požre vsega zelja.

Enako kakor doslej veljajo tudi sedaj določene maksimalne cene samo za prodajo na drobno in so naslednje: domači krompir 1.10, koleraba 1, rdeča pesa 1.20, nizki stročji fižol 1, visoki stročji fižol 2.50, novi luščeni fižol 3 lire kilogram ter je prodaja na litre prepovedana in bodo litre na trgu pobrali, rdeči korenček brez zelenja 2, rumeno korenje 0.50 lire kg, zeljate glave na drobno 0.80 lire, ohrovt 1, glavna solata 2.50, endivija 2.50, kumare 1.20, kumarice za vlaganje, ki jih gre okrog 30 na 1 kg, 3, majhne kumarice za vlaganje, ki jih gre 125 na 1 kg, 8 lir kg, jedilne buče 0.50 lire, čebula 1. šalota 2, česenj 2.50 lire za kilogram, posamezna glavica, kakršnih gre okrog 25 na 1 kg, velja 0.10 lire, luščeni grah 3.50, grah v stročju 2.50, mehka špinača 2.50, trda špinača 1.50, kislo zelje 3, kisla repa 1.50, domači paradiznik 3 lire kilogram, liter lisičk 0.60 lire, veliki razviti jurčki z odprtim klobukom 6, majhni, nerazviti jurčki za vlaganje z zaprtim klobukom 10 lir kg, suhe namizne maline 3.50 lire liter, mokre maline za vkuhanje 3.50 lire kg, domača jabolka namizna I. vrste 4, II. vrste 3, domača nagnita, obtočena, črviča in nedozorela za vkuhanje 1.50, domače marelice 6, domače breskve 3, domače rumene slive 3, domači ringlo 3 lire kilogram.

Vse cene veljajo samo za kilogram, kjer ni posebej navedena mera na liter. Ponavljamo, da so te cene strogo obvezne tako za prodajalce kakor za gospodinje, ki jih bodo oblasti naposled z najstrožjimi ukrepi prisilile k upoštevanju maksimalnih cen. Vse sadije mora biti označeno s cenami, zlasti pa morajo biti slaba jabolka označena z napisom »Sadije za vkuhanje« in s ceno 1.50 L. Vse prodajalke in kupovalke jabolk opozarjamo, da je za prodajo jabolk določen prostor na Vodnikovem trgu ob Ljudski knjigarni, med zelenjavo je pa jabolka prepovedano prodajati.

Prepovedano je otipavanje blaga in tudi vmešavanje v pogajanja za ceno. Tržni organi imajo naročilo, da morajo gruče okrog prodajalk takoj postaviti v vrsto.

Naposled opozarjamo vse konsumente, predvsem pa seveda lahkomišelnice in lahkoverne gospodinje na neresničnosti trditve, da v naši pokrajini primanjkuje raznovrstne zelenjave. Te lažnive vesti so raznesli sami prekupevalci in brezvestne prodajalke, ki s svojimi pridelki krošnjarijo od hiše do hiše ter blago prodajajo po prepovedanih cenah. Če bi bilo blaga premalo, bi ga prodajalke ne nosile po hišah!

Po odloku št. 713. Visokega Komisariata veljajo te najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu štirinajst dni od 18. avgusta do 1. septembra, zato bo pa med tem časom dosti navedenega blaga mogoče dobiti tudi po znatno nižjih cenah.

Silen zračni vrtnec na Švedskem

Nenavadno silovit zračni vrtnec je zaplesal v sredo popoldne nad srednjo Švedsko in povzročil ogromno škodo. S kakšno silovitostjo se je razbesnel nad posameznimi kraji, najlepše dokazuje dejstvo, da je med drugim na nekem posvetu, kjer redijo živali zaradi njihovih dragocenih kožuhov, uničil vse živalske kletke z živalmi vred. Te razdejane kletke so potem našli dva do tri kilometre daleč proč od kraja, kjer jih je veter odtrgal. Da škoda, ki jo je ta hud zračni vrtnec povzročil, ni majhna, se vidi tudi iz tega, da je s 75 metrov širokega področja izruval in odnesel prav vsa drevesa, ki so tam rasla.

Dežele, kjer imajo ženske dosti izbire

Nekje na področju Panamskega prekopa so odkrili pravi ženski paradiz. Po podatkih zadnjega ljudskega štetja je bilo v dotični pokrajini 27.000 moških in samo 6000 žensk bellega plemena.

Na ameriških otokih Samoa v Tihem oceanu živi 200 moških belokožcev in 100 žensk, na Havajskih otokih 400.000 moških in 65.000 žensk, na Aljaski pa je žensk približno polovico manj kot moških. Ženske imajo v teh deželah potem takem res dosti izbire.

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

IV. poglavje.

Drzen načrt

Stražnik, ki je stal na pobočju gore Azenath in nadzoroval planjavo, ki se je razprostirala pod njim, je opazil dva človeka, ki sta se nenadoma pojavila na bližnji vzpetini in ki sta se usmerila naravnost proti vhodu v ozko dolinico, v kateri je bilo zatočišče Črnega križarja in njegovih ljudi. Počakal je še nekaj časa, da bi neznanca, očitno Arabca, krenila v stran, proti oddaljenim pečinam Sarmuka. Toda ko se je prepričal, da neznanca nameravata prodreti skozi ozki prehod, ni več izgubljal časa. Šel je nekoliko niže in mahal s sulico toliko časa, dokler ni opazil, da je stražnik pred šotori videl njegov znak. Tedaj je vzel čelado z glave, jo nataknil na sulico in jo dvakrat dvignil visoko v zrak.

Videl je, da je tovariš stekel proti drugemu šotoru in se je pomirjen vrnil na svoje prejšnje opazovališče.

Arabca sta medtem bila le še miljo oddaljena od vhoda v dolinico. Toda preden bosta prispela do nje, bo gotovo vse pripravljeno za dostojen sprejem!

Andrej je bil v svojem šotoru z nekim tovarišem in si je popravljal čelado, ko je nenadoma vstopil eden izmed stražnikov in dejal:

»Dva neznanca se bližata dolini, gospod Andrej!«

Andrejev tovariš je nemudoma vstal in snel meč, ki je visel na drogu šotoru. Andrej pa se ni ganil.

»Vzemi štiri ljudi in pojdi pogledat,« je dejal. »Če ju nikakor ne morete odstraniti ne da bi jima izdali našo navzočnost,

25

ju privedite v taborišče. Ti Martin,« je dejal tovarišu, ki si je medtem že opasal meč, »lahko greš z njimi!«

Martin je zagodrnjal:

»Ali si ju res ne smemo privoščiti?«

»Nikakor ne! Saj dobro veš, da naš poveljnik noče nepotrebnih žrtev.«

Martin in stražnik sta se naglo oddaljila. Andrej pa je nadaljeval s svojim delom.

Mohamed in Ferdous sta dospela do vhoda v dolinico nekaj minut potem, ko je stražnik na hribu dal znak in ko sta hotela vstopiti, je nekaj korakov pred njima zdrčala ogromna skala po pobočju.

Ferdous je prestrašen odskočil in pogledal tovariša ta pa mu je pomirjujoče zamahnil z roko.

»Najbrže so opazili v bližini kakšno tolpo Saracenov, mogoče kakšen Hasanov oddelek. Brez dvoma je v bližini nekaj ljudi v zasedi. Počakaj,« govoril bom z njimi.«

»Mohamed sem! Imam važne novice za Črnega križarja.«

Njegovim besedam je sledila kratka tišina, nato pa je zdrčalo v dolino nekaj kamenja. Prav kmalu se je prikazalo pet ljudi z meči v rokah.

»Mohamed!« je vzkliknil eden izmed križarjev.

Ta se je skupno s tovarišem približal vojakom in jih pozdravil.

»Naj vas čuva vsemogočni in usmiljeni Gospod!« je dejal.

»Peljite me nemudoma k svojemu poveljniku, kajti velika nevarnost mu grozi!«

»A tvoj tovariš?« je vprašal Martin in pokazal na Ferdousa, ki je stal nekaj korakov za Mohamedom.

»Ne boj se! Sam odgovarjam zanj.«

»Pojdimo torej!«

Skupina z Martinom in Arabcem na čelu se je napotila skozi sotesko in se kmalu znašla pred šotori.

Andrej, ki je prišel iz svojega šotoru, je bil zelo presenečen vsled Mohamedovega prihoda.

»Ali si se tako kmalu vrnil, Mohamed? Mislim sem, da si še na lovu, daleč od tu. Ali si zavohal kakšen velik plen?«